

Aan de Staatsecretaris van Economische Zaken - Digitale Economie en
Soevereiniteit

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Digitale Economie

Auteur

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
23 maart 2026

Kenmerk
DGED-DE / 105385979

Kopie aan

Bijlage(n)

nota
TER BESLISSING

Positie van het kabinet ten aanzien van deelname
aan het Europese AI-gigafabriekeninitiatief

Parafenroute

Aanleiding

De Kamer is op 19 december jl. geïnformeerd over de voortgang van de AI-fabriek in Groningen en het AI-gigafabriekeninitiatief.¹ Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de positie van het kabinet ten aanzien van deelname aan het Europese AI-gigafabriekeninitiatief.

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met verzending van de kamerbrief aan de Kamer.

Kernpunten

- Op 9 december heeft de Raad voor Concurrentievermogen ingestemd met de amendering van de EuroHPC-verordening waarin de AI-gigafabrieken als pijler zijn meegenomen.
- Met deze amendering is vastgelegd dat geselecteerde AI-gigafabrieken worden gefinancierd via een gezamenlijke aanbesteding van rekencapaciteit door de EuroHPC Joint Undertaking (JU) en de deelnemende landen. Lidstaten doen door het tekenen van deze overeenkomst, nog voor de publicatie van de officiële call voor AI-gigafabrieken en de selectie van AI gigafabrieken, een formele financiële toezegging om hun deel van een eventuele AI-gigafabriek op hun grondgebied mee te financieren.
- In de StafEZ van 10 maart jl. is vastgesteld dat binnen de huidige begroting geen ruimte bestaat voor het aangaan van de vereiste financiële verplichtingen ten behoeve van de aanbesteding van grootschalige rekencapaciteit bij een AI-gigafabriek via EuroHPC.
- In lijn met het rapport-Wennink wordt gekozen voor AI-gigafabrieken die volledig door de markt worden gefinancierd, waarbij voor het kabinet een taak ligt om de randvoorwaarden daarvoor te versterken.

¹ Kamerstuk 26 643, nr. 1451.

- In de Kamerbrief worden alternatieve sporen uitgelicht:
 - Versterking van publieke AI-rekeninfrastructuur door middel van een publieke investering in de AI-fabriek in Groningen;
 - Facilitering van private investeringen in AI-infrastructuur;
 - Europese samenwerking binnen de EuroHPC JU met optimale toegang voor Nederlandse partijen tot bestaande en toekomstige Europese rekencapaciteit.

Toelichting

- De Europese Commissie wil maximaal 5 AI-gigafabrieken realiseren in de Europese Unie om AI-modellen die aanzienlijke rekencapaciteit nodig hebben te kunnen trainen op Europese rekeninfrastructuur, zoals genoemd in het Europese AI-continent actieplan.
- In tegenstelling tot de publiek gefinancierde AI-fabriek (pre-commerciële fase), richt de AI-gigafabriek zich meer op commercieel gebruik van rekenkracht en dataopslag voor AI.
- AI-gigafabrieken omvatten circa 100.000 *graphic processing units* (GPU's; hardware die de snelle berekeningen kan maken) per locatie, met een investering van € 3–5 miljard per locatie.
- In de zomer van 2025 toonden meerdere Europese partijen, waaronder vier Nederlandse private partijen, hun interesse via een Europese *Call for Expression of Interest*. Het ministerie van EZK onderhoudt sindsdien contact met deze private partijen.